

MARIUSZ WÓDKA

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

m.wodka@wp.pl

WPŁYW MIGRACJI NA BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELA I PAŃSTWA

THE IMPACT OF MIGRATION ON THE SECURITY OF THE CITIZEN AND THE STATE

ABSTRACT

The article is devoted to migration and multiple impact on social change, economic, cultural, including the drafting of threats to the security of the individual, the state, but also the region. Migration is in many ways motivated. It has its base cost (the difference in the level of development of life), ethnic, religious. The uncontrolled influx of people, it can become a destabilizing internal security of the country and disrupt the social sense of security, causing conflicts among on national or religious (immigrants from Africa and countries of the Middle East). The problem intensifies increase in terrorist attacks, growth of religious fundamentalism and ethnic separatism. The scale of immigration is difficult to estimate. The uncontrolled influx of people change the image of the entire European Union, including Polish. Taken analysis shows that threats (potential and actual) result from the migration of the uncontrolled movement of people changing security environment of the citizen and the state.

Keywords: *migration, globalization, organized crime, security, the European Union*

STRESZCZENIE

Artykuł poświęcony jest procesom migracyjnym i ich wielorakiemu wpływowi na przemiany społeczne, gospodarcze, kulturowe, w tym stanowienie zagrożenia dla bezpieczeństwa jednostki, państwa, ale także regionu. Migracja jest wielorako motywowana. Ma swoje podłoże ekonomiczne (różnica w poziomie rozwoju życia), etniczne, religijne. Niekontrolowany napływ ludności może stać się elementem destabilizującym bezpieczeństwo wewnętrzne kraju oraz

zakłócić społeczne poczucie bezpieczeństwa, powodując konflikty m.in. na tle narodowościowym lub religijnym (imigranci z krajów afrykańskich i krajów Bliskiego Wschodu). Problem potęguje wzrost ataków terrorystycznych, narastanie fundamentalizmu religijnego oraz separatyzmu etnicznego. Skala imigracji jest trudna do oszacowania. Niekontrolowany napływ ludzi zmienia obraz całej Unii Europejskiej, w tym także Polski. Podjęta analiza przedstawia, jakie zagrożenia (potencjalne i realne) wynikają z migracji, z niekontrolowanego przepływu ludności zmieniającego środowiska bezpieczeństwa obywatela i państwa.

Słowa kluczowe: *migracja, globalizacja, przestępczość zorganizowana, bezpieczeństwo, Unia Europejska*

WPROWADZENIE

Od wieków ludność przemieszcza się, szukając lepszego bytu i standardów życiowych (czynnik dominujący). Przemieszcza się także w celach turystycznych i rekreacyjnych (dzięki nowej technice szybciej i częściej). Migrująca ludność wpływa na wielkość populacji danego kraju oraz staje się istotnym elementem międzynarodowych stosunków ekonomicznych, gospodarczych, społecznych. Niestety, w ostatnim czasie migracja – jako zjawisko powszechne w zglobalizowanym świecie – stała się problemem nie tylko całej Unii Europejskiej, ale i reszty świata. Narastające fale migracji w Europie, Afryce i na Bliskim Wschodzie (masowe i niekontrolowane przemieszczanie się ludności) oraz nierozzerwalnie związana z nią globalizacja (jako proces ekonomiczny) stwarzają zagrożenia dla całej społeczności międzynarodowej.

Wszyscy odczuwamy zmiany, jakie zachodzą na arenie międzynarodowej – konflikty społeczne, kryzysy ekonomiczne oraz konflikty związane z bezpieczeństwem. „Otwarcie się na niekontrolowaną falę migracyjną to ufundowanie sobie w przyszłości powstania ludności drugiej kategorii, pozbawionej prawa do legalnego pobytu, a w konsekwencji prawa do pracy, miejsca zamieszkania, edukacji, posługi religijnej, opieki zdrowotnej oraz ubezpieczeń społecznych”¹.

Migrująca ludność powoduje sprzeczność i zróżnicowania interesów, generując niebezpieczeństwa powstania konfliktów zbrojnych wewnętrznych

¹ <http://www.defence24.pl/278545,kryzys-migracyjny-zagrozeniem-dla-systemu-obronnego-polski>.

i zewnętrznych, ataków terrorystycznych, powstawania gryp przestępczych o międzynarodowym zasięgu.

Migracja wywołuje negatywne konsekwencje na rynku pracy. Zarówno dla krajów, z których osoby emigrują (utrata wykwalifikowanej siły roboczej, zmiany demograficzne), jak i krajów przyjmujących (napływ taniej siły roboczej mogącej budzić niepokoje wśród społeczności lokalnych – utrata miejsc pracy, brak wzrostu płac czy zmniejszony postęp technologiczny). Zdarza się też bardzo często tak, że napływająca ludność, szczególnie z krajów Bliskiego Wschodu i z krajów afrykańskich, nie ma żadnego wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego, co stanowi poważny problem w asymilacji ze społeczeństwem.

Do czynników powodujących zwiększenie migracji możemy zaliczyć:

- rozpad państw wielonarodowych,
- prześladowania polityczne i religijne,
- konflikty – etniczne, kulturowe, religijne, zbrojne,
- katastrofy naturalne i niszczenie środowiska naturalnego,
- łamanie praw człowieka,
- poszukiwanie wolności i dobrobytu,
- bieda,
- niekontrolowany wzrost liczby ludności.

Rozpatrując kwestie zmian w wyniku migracji i globalizacji, musimy odpowiedzieć sobie na pytania: Co to jest globalizacja i czy zagraża bezpieczeństwu na świecie? Czy postęp technologiczny wraz z otwarciem granic nie przyczyni się do starć na tle religijnym, ekonomicznym oraz społecznym?

Narastająca współzależność między państwami, grupami państw sprawia, że problemy mające charakter regionalny bądź narodowy stały się problemami globalnymi, a zagrożenie bezpieczeństwa jednego państwa może stanowić zagrożenie dla całego regionu. „Współczesne pojęcie bezpieczeństwa jest polisemantyczne i w zasadzie nie ma dzisiaj obszaru działalności, zarówno niematerialnej, jak i materialnej, w której bezpieczeństwo nie odgrywałoby istotnej roli” (J. Świniarski, 2001, s. 41–42).

Dynamiczne przeobrażenia powstające w wyniku globalizacji i niekontrolowanej migracji powodują zmiany w pojęciu bezpieczeństwa i obronności państwa w związku z nowymi zagrożeniami, takimi jak:

- wzrost przestępczości,
- powstawanie załazków przestępczości zorganizowanej, międzynarodowej,
 - handel ludźmi,
 - powstawanie fundamentalizmu religijnego.

Zapewnienie bezpieczeństwa poszczególnym jednostkom i całemu społeczeństwu wymaga zidentyfikowania i opisanie tychże zagrożeń, których źródła są różnorodne – zachowania konkretnych jednostek lub grup społecznych.

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA

Bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny to wartości, które podlegać powinny szczególnej ochronie, a usuwanie niepewności, obaw i strachu to tworzenie nowoczesnych systemów bezpieczeństwa oraz formułowania zasad ich funkcjonowania. Zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla obywateli wraz z zachowaniem stabilnego i efektywnego systemu gospodarczego to zadania priorytetowe dla rządów większości rozwiniętych państw naszego globu, a w szczególności dla Unii Europejskiej, której Polska jest członkiem (wstępując w szeregi Unii Europejskiej, staliśmy się częścią systemu politycznego dążącego do wzrostu gospodarczego w ramach procesu globalizacji i konkurującego z innymi gospodarkami). A główne czynniki warunkujące rozwój polityki bezpieczeństwa nie powinny mieć charakteru militarnego, ale społeczny, ekonomiczny, kulturalny oraz ekologiczny (XXI wiek to w głównej mierze pojawiające się zagrożenia niemilitarne). Bycie bowiem w strukturach unijnych to uczestnictwo w procesach przemian ogólnoswiatowych mających na celu podnoszenie dobrobytu oraz zapewnienie bezpieczeństwa społeczeństwu. To także ścisła współpraca organów ścigania w walce z przejawami transgranicznej, transnarodowej przestępczości zorganizowanej. Przestępczości często powstającej w wyniku napływu osób o niejasnym pochodzeniu i wątpliwej reputacji, uwikłanych bądź będących w szeregach organizacji terrorystycznych. Przestępczości stanowiącej największe zagrożenie dla krajów Wspólnoty.

Lepsza integracja bezpieczeństwa to wykorzystanie najdoskonalszych rozwiązań operacyjnych i innowacji technologicznych oraz eliminacja zbędnych wydatków na rzecz użyteczności zasobów pozwalających na likwidację organizacji przestępczych. To także odpowiednia polityka dotycząca bezpieczeństwa państwa, która określana jest przez specjalistów jako

najwyższa wartość i cel zapewniający ochronę najważniejszych spraw, takich jak trwałość, byt, suwerenność (zanikająca w erze globalizacji, której miejsce zajmuje międzynarodowy układ sił wyznaczający granice interesów i strategii narodowych mających na celu osiągnięcie gigantycznych dochodów) czy też tożsamość narodowa wraz z wolnością sumienia i wyznania.

„Dlatego głównym wyzwaniem i szansą działania państwa oraz warunkiem skutecznej i dojrzałej demokracji jest pobudzenie, mobilizowanie i włączanie wszystkich obywateli w działalność państwową i proobywatelską, której jednym z przejawów jest aktywność w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, polegająca nie tylko na utrzymaniu stanu bezpieczeństwa, ale również na pomnażaniu na poziomie lokalnym, narodowym i międzynarodowym” [M. Kubiak, M. Minkina (red. nauk.), s. 151].

ZJAWISKO GLOBALIZACJI – ZAGROŻENIEM DLA BEZPIECZEŃSTWA

„Globalizacja jest zjawiskiem wielowymiarowym, pochodna przemian cywilizacyjnych, rozwoju i integracji gospodarki, ale także wielu niekorzystnych zjawisk, głównie tych, które pogłębiają różnice rozwojowe. Właśnie te zjawiska rodzą wiele nieznanych zagrożeń, które mają wpływ na stan bezpieczeństwa międzynarodowego” (D.J. Mierzejewski, 2011, s. 50).

Z jednej strony globalizacja to wykorzystywanie dorobku ludzkości, rozwój środków produkcji, zwiększanie wszelkich inwestycji w skali światowej, nieograniczony handel bez granic, umiędzynarodowienie gospodarki, instytucje finansowe, nowo powstające technologie. Z drugiej – tej negatywnej – to nierówny rozwój gospodarczy oraz wielorakie zagrożenia:

1. Ekonomiczne. Globalizacja sprzyja zaostrzeniu rywalizacji między państwami, co wpływa na obniżenie cen, ale przy tym prowadzi do pogorszenia się jakości produktów. Może także blokować rozwój przemysłu narodowego w krajach rozwijających się. Migracja ekonomiczna odbywa się w celu poprawy jakości bytu i standardów życiowych, lecz bardzo często narusza ustalone zasady społeczne, powodując konflikty pomiędzy mieszkańcami a ludnością napływającą.
2. Ekologiczne (zmiana klimatu, brak dostępu do wody pitnej, niszczenie i zanieczyszczanie środowiska naturalnego).
3. Społeczne (upadek wartości, tradycji, solidarności społecznej, powiększanie marginesu ubóstwa, wykluczenia społecznego).

4. Bezpieczeństwa (powstawanie i ekspansja nowych rodzajów przestępczości na dotąd niespotykaną skalę przyjmująca nowe ponadgraniczne i zorganizowane postacie).
5. Polityczne (migracja polityczna). Zjawisko spowodowane konfliktami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz efekt wojen i walk obozów politycznych. Przykładem mogą być migracje pracownicze ludności palestyńskiej – przedmiot ostrych tarć dyplomatycznych o międzyrządowym charakterze, a także migranci ekonomiczni z Azji Południowo-Wschodniej, Afryki, rejonu Maghrebu stanowiący zagrożenie dla wielu dziedzin bezpieczeństwa państw, w których chcą się osiedlić. Według greckich władz większość, bo blisko trzech na czterech, imigrantów przybywających do tego kraju znalazło się na greckim terytorium z przyczyn ekonomicznych, a nie z powodu wojny (tylko niewielka grupa Syryjczyków spełnia wymagania dotyczące uzyskania azylu).

PROBLEMY ZWIĄZANE Z MIGRACJĄ I GLOBALIZACJĄ

„Niestety, globalizacja nie rozwiązuje konfliktów politycznych ani społecznych, sporów pomiędzy państwami oraz członkami miejscowych społeczności. Rywalizacja o bezpieczeństwo nadal jest grą o sumie zerowej, tzn. wzmocnienie przeciwnika oznacza osłabienie własnych możliwości. Należy więc temu przeciwdziałać”². Globalizacja a wraz z nią gwałtowne tempo zmian stwarza zagrożenia (negatywne społeczne efekty globalizacji) i problemy dotąd niespotykane (groźne zachowania przeciwników globalizacji zagrażające stabilności gospodarczej mogące zakończyć się ogólnosiwiatowym kryzysem), przekształcając międzynarodową przestrzeń w jedno wspólne miejsce.

Migracja natomiast stwarza nowe obszary ryzyka i wywiera pośredni lub bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne państwa, jak i/a może przede wszystkim na bezpieczeństwo społeczeństwa. Państwa z niepokojem patrzą na tworzące się w zbiorowości międzynarodowej transnarodowe korporacje spekulujące na rynkach finansowych, międzynarodowe instytucje, ugrupowania terrorystyczne, ponadnarodowe syndykaty przestępcze, rozrastające się mniejszości narodowe tworzące nową mapę przestępczości. Szerzący się nie tylko w Europie fundamentalizm religijny, szczególnie islamski dążący do utworzenia

² <http://www.politykaglobalna.pl/2010/03/globalizacja-a-bezpieczenstwo/>.

Państwa Islamskiego opartego na Koranie (fundamentalizm, który uważa nowoczesność za zło konieczne, z którym trzeba walczyć).

Problemem dla wielu krajów jest także asymilacja i bezrobocie wśród napływającej ludności. „Obecność dużej liczby imigrantów, zwłaszcza tych wywodzących się z innych kręgów kulturowo-cywilizacyjnych i słabo zintegrowanych ze społeczeństwem przyjmującym, może generować silne napięcia społeczne, nierzadko znajdujące swe ujście w protestach i zamieszkach ulicznych, stanowiących poważne naruszenia porządku publicznego” (R. Raczyński, 2/2015).

Powstające nowe formy przestępstw wypierają tradycyjną przestępczość, a proces globalizacji skłania państwa do demokratyzowania gospodarek. Grupy przestępcze wchodzą do zglobalizowanego systemu i nie są już zjawiskiem marginalnym. Otwieranie granic powoduje niekontrolowany przepływ usług, towarów, technologii, informacji i ludzi. „Novum polega na zmianach ilościowych, ale i jakościowych. Konflikty pomiędzy państwami, przestępczość zorganizowana, terroryzm czy nielegalna imigracja nie są przecież czymś nieznanym, jednakże zmianie uległa zarówno ich skala i zdolność zagrożenia bezpieczeństwa państwa, jak również sposób wpływu na bezpieczeństwo i funkcjonowanie państw związany z procesami globalizacyjnymi, wykorzystaniem struktur sieciowych i nowoczesnych technologii” (T.R. Aleksandrowicz, 2011, s. 25).

Rośnie współzależność między najniebezpieczniejszymi rodzajami przestępstw: terroryzmem, handlem narkotykami, praniem brudnych pieniędzy, przestępstwami gospodarczymi i cyberprzestępczością. A gwałtowny postęp technologiczny sprawia, że świat stał się o wiele mniejszy, wzajemnie zależny i wrażliwszy niż kiedykolwiek wcześniej oraz coraz bardziej oddziaływujący na życie każdego z nas.

„Następstwa globalizacji są rozległe i różnorodne, zarówno dla kształtu (elementów, cech) porządku międzynarodowego, jak i podstawowych uczestników stosunków międzynarodowych – państw i tworzących je społeczeństw oraz narodów, lecz także dla podmiotów niepaństwowych, takich jak: międzynarodowe ugrupowania gospodarczo-polityczne, organizacje międzynarodowe, korporacje transnarodowe oraz organizacje pozarządowe”³.

³ <http://stosunki-miedzynarodowe.pl/bezpieczenstwo/1089-wplyw-globalizacji-i-regionalizacji-na-bezpieczenstwo-miedzynarodowe>.

WZROST ZORGANIZOWANEJ PRZESTĘPCZOŚCI W WYNIKU ZMIAN MIGRACYJNYCH I GLOBALIZACYJNYCH

„Sam proces globalizacji i integracji, prócz pozytywów rozwoju cywilizacji, wzrostu dobrobytu, dostarcza społeczności także skutki negatywne, m.in. pod postacią asymetrii gospodarczej, technologicznej, społecznej i kulturowej. Asymetrie te należy widzieć w obszarze całych organizacji i ich otoczeniu oraz w sferze sojuszy i porządku międzynarodowego. Globalny wymiar asymetrii przekłada się także na bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe w sensie fizycznym i socjologicznym oraz psychologicznym, w kontekście działania podmiotów, wykorzystywanych technologii, systemu wartości czy postrzegania perspektywy” (W. Pokruszyński, 2010, s. 68).

Przestępczość zorganizowana to zjawisko kryminalne o zasięgu międzynarodowym, niepodlegające ograniczeniom historycznym i terytorialnym, dla którego granice państw nie stanowią jakiegokolwiek bariery, przybierające bardzo często formy przestępczości gospodarczej i narkotykowej.

„Organizacje te i ich działania, nie tylko podważają działanie zdrowej gospodarki kontynentu (i tak osłabionej kryzysem gospodarczym), ale stanowią zagrożenie dla podstawowych zasad Unii Europejskiej, zobowiązanej do utworzenia »obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości«”⁴.

Przestępczość zorganizowana jest wypadkową zachodzących procesów w społeczeństwie, stymulowanych w większości zmianami procesów globalizacyjnych.

„Zorganizowane grupy przestępcze, składające się z członków, są elementami życia społecznego, niedającymi się wyizolować z otaczającego ich środowiska oraz współistniejącymi z legalnymi formami organizacji życia społecznego w różnych jego obszarach” (O. Krajniak, 2011, s. 15).

Zjawisko przestępczości zorganizowanej przejawia się przez:

- a) istnienie trwałych struktur organizacyjnych prowadzących planowaną działalność przestępczą, ukierunkowaną na osiągnięcie maksymalnych korzyści materialnych,
- b) zawodowy, nieograniczony terytorialnie charakter jej działalności przestępczej,

⁴ <http://www.cafebabel.pl/polityka/arttykul/mala-europa-globalna-bogata-i-nieagresywna-mafia-europejska.html>.

- c) bezwzględną hermetyczność wewnętrzną i zewnętrzną struktur, używanie przemocy, szantażu i korupcji (W. Mądrzejowski, 2008, s. 36).

„Międzynarodowe grupy i organizacje przestępcze, wykorzystując postępujące ułatwienia w zakresie komunikacji, podróżowania, przepływu kapitału; dóbr i usług, prowadzą swą działalność w skali całego świata. Łączą się w nieformalne związki kapitałowe, komasują produkcję dla minimalizacji kosztów”⁵.

Cele tych grup to osiągnięcie dochodów na nielegalnym obrocie towarami bądź też handlu ludźmi oraz osiągnięcie niczym nieograniczonej władzy (politycznej, gospodarczej). Cechy zorganizowanej przestępczości przejawiają się między innymi w odpowiednich sposobach działania i bycia, takich jak:

- 1) hierarchiczność (zarządzanie dużą grupą, od której wymaga się bezwzględnej lojalności i posłuszeństwa, zdrada kończy się śmiercią zdrajcy),
- 2) monopolistyczna kontrola lub ustanowienie sfer wpływu,
- 3) rządzenie według określonych reguł i regulacji,
- 4) wywieranie wpływu na rządzących oraz organy ścigania (otrzymywanie pomocy od skorumpowanych pracowników między innymi administracji państwowej i prawników),
- 5) korzystanie z pomocy specjalistów z określonych dziedzin gospodarki (kontrolowani przez przestępców doradcy, fachowcy wykrywają wszelkie luki prawne pozwalające prowadzić działalność przestępczą przez pewien okres, głównie w sektorach związanych z finansami i gospodarką, gdy nielegalne działania Policja odkrywa dopiero po pewnym czasie – tzn. w trakcie działalności operacyjno-procesowej).

Przestępczość zorganizowana działająca na zasadzie głębokiej konspiracji i terroru z roku na rok zatacza coraz szersze kręgi, z którymi krajowe organy ścigania w sposób niewystarczający sobie radzą, ponieważ nie dysponują odpowiednimi do tego środkami.

A „działalność tych grup grozi nie tylko utratą suwerenności państw, osłabieniem władzy, całkowitą utratą kontroli przez organy państwowe i podkopuje demokratyczne zasady instytucji publicznych, lecz ma także katastrofalne skutki gospodarcze w postaci destabilizacji finansów państwa

⁵ <http://www.kulturaswiecka.pl/node/74>.

i obywateli. Zagrożenie to dotyczy wszystkich krajów, w tym również rozwijających się oraz przechodzących transformację ustrojową z gospodarki sterowanej centralnie do wolnorynkowej”⁶.

Holdingi przestępcze działają na całym świecie, korzystając często z opóźnień prawodawstwa, poprzez swoje działania starają (próbują) się wszelkimi metodami oraz środkami obniżyć, opóźnić działania organów ścigania, a także organów sprawiedliwości w wyegzekwowaniu prawa i ukaraniu sprawców.

„Dużo groźniejsze dla systemu bezpieczeństwa państw są natomiast długofalowe skutki aktywności transgranicznej przestępczości zorganizowanej, których źródeł upatrywać należy w tzw. wtórnym oddziaływaniu grup przestępczych. Biorąc pod uwagę to, iż w wyniku nielegalnej działalności zorganizowane grupy przestępcze osiągają określone korzyści materialne, trzeba założyć także, że zdobyte przez nie zasoby mogą i są wykorzystywane do wpływania na sytuację poszczególnych krajów, ich gospodarek, a w konsekwencji także na ich bezpieczeństwo” (P. Kuzior, 12 (54), 2008). Albowiem wraz z rozwojem przestępczości zorganizowanej rozwijają się także formy przestępczości z nią związane, między innymi: nielegalna migracji, handel ludźmi, korupcja, pranie brudnych pieniędzy, przestępczość gospodarcza, narkotykowa oraz przemyt. „Występują tu grupy przestępcze o wysoko zorganizowanych, niezwykle sprawnych strukturach. Zajmują się one przede wszystkim przemytem na dużą skalę, fikcyjnym tranzytem, eksportem i re-eksportem dużych ilości towarów, zwłaszcza alkoholu, papierosów, sprzętu elektronicznego oraz samochodów” (P. Kozłowski, 2004, s. 78).

Około połowy nielegalnie przekraczających granice korzysta z pomocy zorganizowanych grup przestępczych zajmujących się przerzutem ludzi, co w znaczący sposób przyczynia się do wzrostu zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego UE.

„W strukturze każdej grupy przerzutowej można wyodrębnić trzy elementy:

- 1) mafia – organizuje i ochrania przerzut. Osoby tworzące tę grupę to ludzie różnych narodowości, na najniższym szczeblu są tu agenci, którzy zdobywają «klientów»;

⁶ Problems and Dangers Posed by Organised Transnational Crime in the Various Regions of the World, dokument NZ, E/CONF.88/2, 18 sierpnia 1994, s. 8.

- 2) pogranicze – zespoły dwunarodowościowe lub osoby znające język przelicanej grupy i topografię terenu;
- 3) ludność miejscowa – współpracownicy lokalni (np. wewnątrz Polski załatwiają przelicanym migrantom schronienie, wyżywienie, tymczasową pracę, transport i dokumenty)⁷.

Nielegalny przepływ ludności wynika przede wszystkim ze względów ekonomicznych (różnica w poziomie rozwoju życia pomiędzy bogatą Północą a biednym Południem), czystek etnicznych, katastrof humanitarnych, wojen domowych (Syria) oraz konfliktów wewnętrznych, a skala procederu jest trudna do oszacowania. Niekontrolowany przemyt ludzi zmienia obraz całej Unii Europejskiej, w tym także Polski. Każda fala uchodźców przybywa z różnych stron świata, z różnych kultur mających swoją specyfikę bycia, a raz uruchomione strumienie nielegalnych uchodźców trudno zatrzymać.

Nadmierny napływ ludności może destabilizować bezpieczeństwo wewnętrzne kraju oraz zakłócać życie społeczeństwa, powodując konflikty społeczne na tle narodowościowym, czego przykładem może być dzisiejszy problem nielegalnych emigrantów z krajów afrykańskich i krajów Bliskiego Wschodu. Nielegalny napływ imigrantów prowadzi bardzo często do wzrostu nastrojów radykalnych, rasistowskich i ksenofobicznych. Powoduje także rozwój różnych form ekstremizmu politycznego, stanowiącego bardzo poważne wyzwanie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego państwa. Wiąże się to również ze wzrostem ataków terrorystycznych, rozwojem fundamentalizmu religijnego oraz separatyzmu etnicznego.

Także Polska traktowana jest przez emigrantów jako kraj tranzytowy i może stać się bazą logistyczną lub miejscem szkoleń dla terrorystów. Istnieje bowiem uzasadnione podejrzenie, że wśród tysięcy osób przekraczających granice część z nich może być powiązana z ekstremistycznymi organizacjami terrorystycznymi mogącymi planować zamachy lub w przyszłości zostać przez nich zwerbowana. Oprócz tego część nielegalnie przekraczających granice może zasilić zorganizowane grupy przestępcze lub samemu je tworzyć, stanowiąc zagrożenie dla bezpieczeństwa oraz sta-

⁷ http://www.rocznikbezpieczenstwa.dsw.edu.pl/fileadmin/user_upload/wydawnictwo/RBM/RBM_artykuly/2006_18.pdf.

bilności państwa. Zorganizowane grupy przestępcze spoza UE odgrywają kluczową rolę w przemyśle narkotyków (rozprowadzanie środków odurzających wśród tysięcy imigrantów w krajach ich pobytu) oraz przemyśle i handlem ludźmi.

„Migracje to również zderzenie wielu kultur, które mogą prowadzić do nowych zjawisk patogennych, z którymi współczesne społeczeństwa europejskie nie miały od dawna lub nigdy wcześniej do czynienia (jak np. honorowe zabójstwa kobiet, małżeństwa małoletnich czy odnowienie instytucji wróżbity)” (J. Balicki, P. Stalker, 2006, s. 260).

BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA A PODMIOT NIEPAŃSTWOWY

Podmiot niepaństwowy to przeważnie przeciwnik bardzo niebezpieczny, zagrażający sprawnemu działaniu struktur państwowych oraz szybko dostosowujący się do zmian zachodzących w kraju, mogący wykorzystywać ludność migrującą do swoich celów (przerzut członków organizacji mających za zadanie utworzenie bądź rozszerzenie struktur organizacji terrorystycznych oraz przygotowanie zamachów). Przeciwnik szybko reagujący na działania prowadzone przeciwko niemu, tworzący własne sposoby przeciwdziałania, penetrując nie tylko administrację, ale także służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwa (policja, służby specjalne, wojsko).

Zapobieganie działaniom podmiotów niepaństwowych naruszającym dobro państwa i obywateli jest bardzo trudne, ponieważ skala działania jest bardzo duża, a metody trudne do wykrycia, jak również nieznan jest czas i miejsce ataku (działania organizacji terrorystycznych). Podmioty te to głównie organizacje o charakterze przestępczym lub terrorystycznym (transnarodowe organizacje przestępczości zorganizowanej i transnarodowe organizacje terrorystyczne, np. Al-Kaida, ETA, PIRA) oraz korporacje międzynarodowe (środki finansowe tych podmiotów przewyższają niekiedy budżet narodowy poszczególnych państw), swoim zasięgiem obejmujące niekiedy obszar całego świata.

PODSUMOWANIE

Globalizacja i migracja wywiera istotny wpływ na funkcjonowanie porządku publicznego, funkcjonowanie struktur bezpieczeństwa narodowego oraz wpływa na jego możliwości działania.

Ciągła i trwała współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa umożliwi monitorowanie, zapobieganie oraz eliminowanie przestępczości powstającej w wyniku nielegalnej migracji na terenie Europy. Natomiast zwalczanie transnarodowej przestępczości to wspólne, międzynarodowe działania, a nie działania w ramach poszczególnych krajów.

Przeciwdziałania muszą być podejmowane z odpowiednim bezpiecznym wyprzedzeniem, chroniąc Unię i jej zewnętrzne granice. „Zapobieganie (tzw. profilaktyka) to działania zmierzające do eliminowania określonego zjawiska lub jego skutków uznawanych za niepożądane przez podmiot podejmujący te działania. Celem zapobiegania jest zmuszenie podmiotów do przestrzegania norm grupowych” (Kryminologia. Repetytorium, 2013, s. 163). A budowanie odpowiednich warunków poprzez nietworzenie nowych podziałów w Europie, dobre rządy krajowe oraz zapobieganie wszelkim konfliktom związanym z nielegalną migracją i przestępczością zorganizowaną wpłynęły korzystnie na bezpieczeństwo Unii Europejskiej i jej obywateli.

Bibliografia

- Aleksandrowicz T.R. (2011). *Bezpieczeństwo w Unii Europejskiej*. Warszawa.
- Balicki J., Stalker P. (2006). *Polityka imigracyjna i azylowa. Wyzwania i dylematy*. Warszawa.
- Kozłowski P. (2004). *Gospodarka nieformalna w Polsce*. Warszawa.
- Krajniak O. (2011). *Zorganizowane grupy przestępcze*. Warszawa.
- Kryminologia. Repetytorium* (2013). Wydanie 3. Warszawa.
- Kubiak M., Minkina M. (red. nauk.), (2011). *Współczesne bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. Uwarunkowania, relacje, zależności*. Siedlce.
- Mądrzejowski W. (2008). *Przestępczość zorganizowana, system zwalczania*. Warszawa.
- Mierzejewski D.J. (2011). *Bezpieczeństwo europejskie w warunkach przemian globalizacyjnych*. Toruń.
- Pokruszyński W. (2010). *Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa*. Józefów.

Problems and Dangers Posed by Organised Transnational Crime in the Various Regions of the World, dokument NZ, E/CONF.88/2, 18 sierpnia 1994, s. 8.

Raczyński R. (2015). *Wpływ migracji międzynarodowych na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa*, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka”, nr 2.

Sztumski J. (1996). *Elity nowoczesnych państw*, [w:] *Z zagadnień socjologii polityki*, t. 1, L.W. Zacher (red.). UMCS, Lublin.

Świniarski J. (2001). *Bezpieczeństwo w perspektywie socjologicznej*. Rzeszów – Tyczyn.

Źródła internetowe

Kryzys migracyjny zagrożeniem dla systemu obronnego Polski, <http://www.defence24.pl/278545,kryzys-migracyjny-zagrozeniem-dla-systemu-obronnego-polski> [data dostępu: 10.11.2016].

Mala-Europa: globalna, bogata i nieagresywna mafia europejska, <http://www.cafebabell.pl/polityka/artukul/mala-europa-globalna-bogata-i-nieagresywna-mafia-europejska.html> [data dostępu: 02.11.2016].

Piasecki R., *Procesy globalizacji a interesy państw narodowych. Konsekwencje dla Polski*, <http://www.kulturaswiecka.pl/node/74> [data dostępu: 25.02.2016].

Studzińska M., *Nielegalna imigracja – nowe wyzwania dla bezpieczeństwa europejskiego*, http://www.rocznikbezpieczenstwa.dsw.edu.pl/fileadmin/user_upload/wydawnictwo/RBM/RBM_artykuly/2006_18.pdf [data dostępu: 02.11.2016].

Wołejko P., *Globalizacja a bezpieczeństwo*, <http://www.politykaglobalna.pl/2010/03/globalizacja-a-bezpieczenstwo/> [data dostępu: 16.03.2016].

Wpływ globalizacji i regionalizacji na bezpieczeństwo międzynarodowe, <http://stosunki-miedzynarodowe.pl/bezpieczenstwo/1089-wplyw-globalizacji-i-regionalizacji-na-bezpieczenstwo-miedzynarodowe> [data dostępu: 25.10.2016].